



Foto: Øystein Paulsen

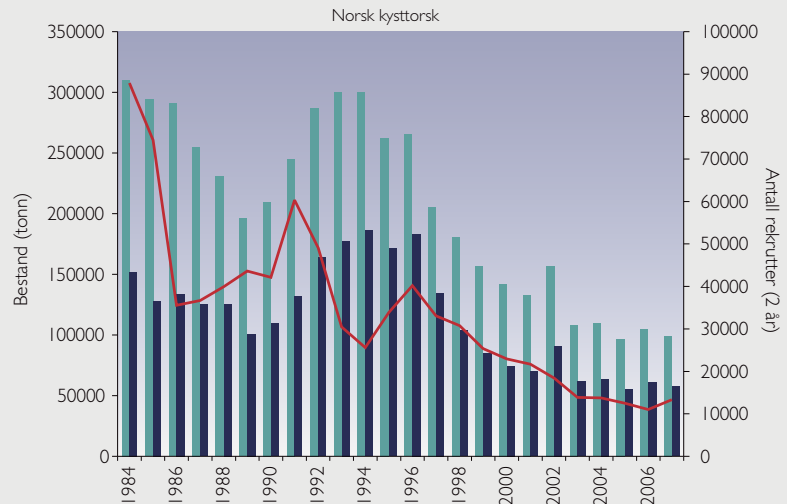
Erik Berg

erik.berg@imr.no

Status og råd

Bestanden av norsk kysttorsk avtok kontinuerlig fra 1994 til 2003, og har siden vært på om lag samme lave nivå. Gytebestanden i 2008 er beregnet til å være en av de laveste, og kommer sannsynligvis ikke til å øke de nærmeste årene. Til det er dagens fiskedødelighet altfor høy. ICES klassifiserer bestanden til å ha redusert reproduksjonsevne, og sier at den ikke blir høstet bærekraftig.

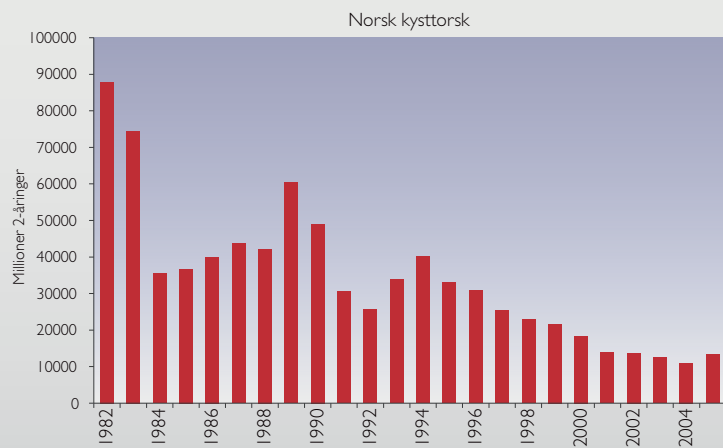
Det er ikke etablert referansepunkter for kysttorsk fordi fangststatistikken er beheftet med usikkerhet. Historiske data for total fangst er vanskelige å beregne, da det er usikkert hvor mye uregistrert fangst fritids- og turistfiskere har tatt. Bestandsberegningene, og dermed forholdet mellom gytebestand og rekruttering, blir følgelig også uriktig. ICES mener likevel at beregnet bestand gjenspeiler den reelle utviklingen i bestanden. Både totalbestanden og gytebestanden er på et historisk lavt nivå (Figur 2.2.1), og gytebestanden er i dag så lav at bestandens reproduksjonsevne er



Figur 2.2.1

Bestand (lyseblå søyler), gytebestand (mørkeblå søyler) og rekruttering (rød linje) av norsk kysttorsk, 1984–2007.

Stock biomass, (light blue columns), spawning stock biomass (dark blue columns) and recruitment (solid red line) of Norwegian coastal cod, 1984–2007.



Figur 2.2.2

Norsk kysttorsk. Årsklassenes styrke som 2-åringer, årsklassene 1982–2005. Norwegian coastal cod. Year class strength at age 2, year classes 1982–2005.

Tabell 2.2.1

Norsk kysttorsk. Anbefalt kvote (ICES), avtalt kvote og fangst i tusen tonn, 1997–2009.

Norwegian coastal cod. Recommended TAC (ICES), agreed TAC and actual catches in thousand tonnes, 1997–2009.

	Råd fra ICES	Anbefalt TAC	Avtalt TAC	Fangst
1997	ingen råd		40	63
1998	ingen råd		40	52
1999	ingen råd		40	41
2000	ingen råd		40	37
2001	redusere F betraktelig	22	40	30
2002	Redusere F i samme grad som for nordøstarktisk torsk	11	40	41
2003	F-2003= 0,1	5	40	35
2004	Ingen fangst	0	40	25
2005	Ingen fangst	0	20	22
2006	Ingen fangst	0	21	26
2007	Ingen fangst	0	21	23
2008	Ingen fangst	0	21	
2009	Ingen fangst	0	21	

svekket. På grunn av dårlig rekruttering (Figur 2.2.2) er det forventet ytterligere nedgang i bestanden de nærmeste årene. Siden 2004 har ICES anbefalt at det ikke blir fanget kysttorsk, og den anbefalingen gjelder også for 2009 (Tabell 2.2.1).

Fiskeri

Det kommersielle fisket etter norsk kysttorsk foregår for det meste med passive redskaper som garn, line og juksa, men en del fanges også med snurrevad og trål (Tabell 2.2.2). Noe kysttorsk tas sannsynligvis av trålere fra andre land, men kvantumet er så lite at det ikke er med i beregningene.

Kysttorsken skiller fra nordøstarktisk torsk ut fra strukturen til vekstsonene på

otolitten (øresteinen). Andelen kysttorsk i prøvetakingen brukes til å beregne landet mengde kysttorsk ut fra rapporterte landinger av torsk innenfor 12-milsgrensen. Landingene av norsk kysttorsk har gradvis avtatt fra 1997 (64 000 tonn) og frem til 2007 (24 000 tonn) (Figur 2.2.3). Tallene for 2008 er ennå ikke beregnet. I tillegg til det rapporterte fisket foregår et betydelig urapportert fritids- og turistfiske på kysttorsk. Grove anslag for 2003 ligger på om lag 10 000 tonn. Det foreligger ingen tidsserie på urapportert fiske, og det er derfor ikke tatt med i bestandsberegningen.

Spesielle forhold

Norsk kysttorsk og nordøstarktisk torsk fanges i blanding i de samme fiskerier, og i reguleringene blir kvotene for de to



Foto: MAREANO

Kysttorsk *Gadus morhua*

Gyte-, oppvekst- og beiteområde:

Fjorder og kystnære områder

Størrelse: 1,3 m og 40 kg

Alder ved kjønnsmodning: 3–6 år.

Kan bli 20 år, men sjelden over 15 år

Antall egg: Førstegangsgytere kan gi 400 000 egg, de eldste 15 millioner egg

Føde: Alt fra plankton til fisk

Anbefalt kvote: Ingen fangst

Kvote: 21 000 tonn

Fangst: 24 000 tonn (2007)



Det finnes flere bestander av kysttorsk langs kysten fra Stad til russegrensen. Andelen kysttorsk øker fra nord mot sør. Mengden øker derimot fra sør mot nord, og ca. 75 % finnes nord for 67°N. Kysttorsk finnes fra tarebeltet og ned mot 500 meter. Den gyter langt inne i de fleste fjordene eller i sidearmer i større fjordsystemer; men også i samme områder som nordøstarktisk torsk. Kysttorsk yngel bunnslår på svært grunt vann (0–20 meter) og vandrer sjelden ned på dypere vann før den er 2 år gammel. Den blir tidligere kjønnsmoden enn nordøstarktisk torsk, vokser hurtigere og vandrer i mindre grad.

Genetiske studier antyder at det finnes flere atskilte kysttorskpopulasjoner med ulik veksthastighet og alder ved kjønnsmodning. Det er derfor ikke helt

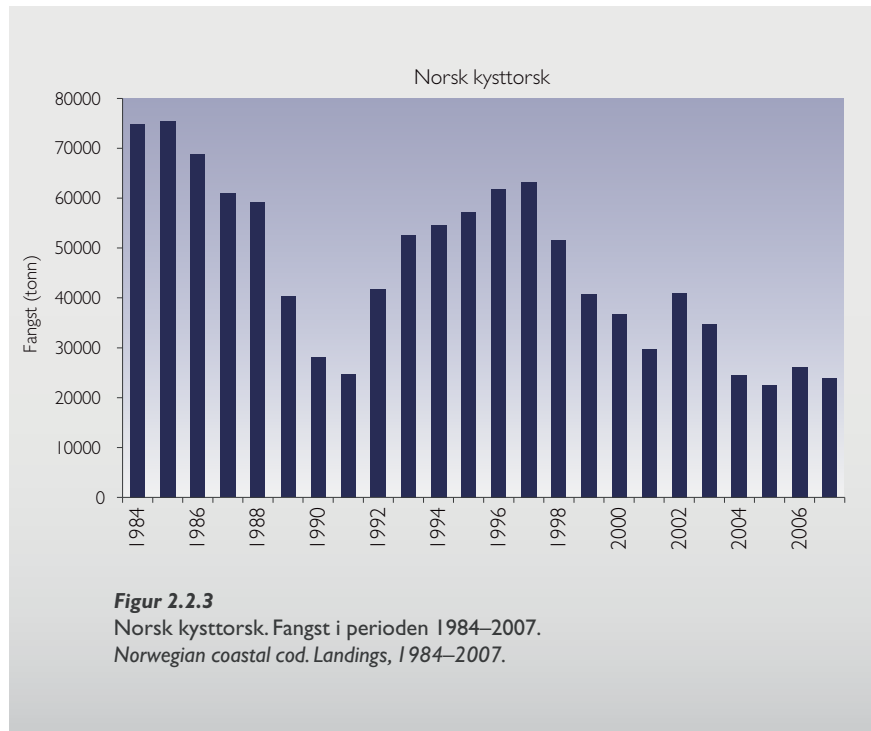
uproblematisk å betrakte disse populasjonene under ett i bestandsvurderingene. I et føre-var-perspektiv er det likevel bedre å utarbeide prognoser for kysttorsk som helhet i påvente av at bestandsstrukturen kartlegges.

Kysttorsken er i hovedsak en bunnfisk, men kan også oppholde seg pelagisk i perioder når den beiter og gyter. Utbredelsen er fra innerst i fjorder og ut til eggakanten. Kysttorsk betegnes som en toppredator som beiter på det meste. Merkeforsøk har vist at torsk i fjorder er svært stedbunden og i liten grad foretar store vandringer. Det er usikkert om kysttorsk i ytre områder foretar større vandringer.

bestandene slått sammen. Det betyr at den fastsatte kvoten for kysttorsk i liten grad er styrende for mengden kysttorsk som fanges. For å begrense fisket av kysttorsk ble det i 2005 innført noen nye reguleringer. Disse er med små justeringer videreført for 2006–2009. Hovedtanken bak de nye reguleringene er å skyve fisket over fra kysttorsk og mot nordøstarktisk torsk, slik at så mye som mulig av den samlede kvoten blir fylt opp av nordøstarktisk torsk. Det er imidlertid lite trolig at disse reguleringene er tilstrekkelige til å stoppe nedgangen i kysttorskbestanden.



Foto: Øystein Paulsen



Figur 2.2.3
Norsk kysttorsk. Fangst i perioden 1984–2007.
Norwegian coastal cod. Landings, 1984–2007.

Tabell 2.2.2

Landinger (tusen tonn) av norsk kysttorsk fordelt på redskapsgrupper 1997–2007.
Landings (thousand tonnes) of Norwegian coastal cod by fishing gear 1997–2007.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Garn	32	26	20	19	16	17	18	14	12	14	12
Line/jukse	13	11	10	9	7	15	9	6	4	5	6
Snurrevad	12	9	8	7	6	3	6	4	5	6	5
Trål	7	6	3	2	1	6	2	1	1	1	1
Totalt	64	52	41	37	30	41	35	25	22	26	24

Norwegian Coastal Cod Still in Decline

No precautionary reference points have been established for this stock. The spawning stock is among the lowest observed level. The recruitment has been well below average in the period after 1997, and the stock will continue to decline unless the fishing mortality is substantially reduced. ICES has recommended no fishing since 2004. In former years The Joint Norwegian-Russian Fisheries Commission used to

set a quota at 40,000 tonnes. For 2004 this was reduced to 20,000 tonnes. For 2006–2009 it is set at 21,000 tonnes. In the Norwegian regulations this quota is combined with the quota for Northeast Arctic cod. To reduce the catches of coastal cod, some special regulations were introduced in 2005. These will also be in operation in 2006–2009. They aim at reducing the proportion of coastal cod in the combined cod fishery, but may not be sufficient to halt the decline of the stock.